

Лікувальна фізична культура, спортивна медицина й фізична реабілітація

УДК: 796.035+615.82

Ольга Андрійчук

Нормативно-правове забезпечення реабілітаційної допомоги

Волинський національний університет імені Лесі України (м. Луцьк)

Постановка наукової проблеми та аналіз останніх досліджень. Україна має власний шлях розвитку та становлення основ розвитку реабілітаційної допомоги. Із часів становлення незалежності сформовано певну нормативно-правову базу забезпечення функціонування реабілітації як повноцінної галузі відновлення здоров'я. Актуальність цього дослідження зумовлена зростанням кількості осіб, які потребують проведення реабілітаційних заходів, та необхідністю на державному рівні прописати механізми функціонування реабілітації як самостійного напрямку й водночас сам час як складову частину заходів із відновлення та збереження здоров'я й працездатності.

Завдання дослідження – проаналізувати чинні нормативно-правові акти щодо становлення, розвитку та дієвості реабілітаційної допомоги.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Питання застосування реабілітації піднімалися неодноразово на рівні Європи та світу. Так, ще в 1964 р. в Страсбурзі прийнято Європейський кодекс соціального забезпечення, у статті 35 якого вказано, що установи чи державні відомства, які надають медичну допомогу, співпрацюють за необхідності зі службами загальної фахової реабілітації з метою повернення інвалідів до придатної для них роботи, а Конвенція про медичну допомогу й допомогу у разі хвороби, схвалена 53 сесією Адміністративної ради Міжнародного бюро праці в 1969 р. у Женеві постановила, що медична допомога повинна включати проведення реабілітаційних заходів (стаття 13).

Важливим компонентом реабілітації є подальша соціалізація пацієнтів та можливість забезпечення їм професійної зайнятості. Так, Конвенція про професійну реабілітацію й зайнятість інвалідів, ухвалена в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці в 1983 р., проголосила принципи реабілітації та політику зайнятості щодо інвалідів, де сказано, що така політика спрямована на забезпечення того, щоб відповідні заходи з професійної реабілітації поширювалися на всі категорії інвалідів, а також на сприяння можливостям зайнятості інвалідів на відкритому ринку праці, рівність можливостей інвалідів і працівників загалом. Крім того, кожен член Організації, у тому числі й Україна, ставить за мету забезпечувати підготовку й наявність консультантів із реабілітації [1]. В Україні в 1991 р. прийнято Закон “Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні”, який постановляє, що для підприємств (об'єднань), установ і організацій, незалежно від форми власності та господарювання, встановлюється норматив робочих місць для забезпечення працевлаштування інвалідів (стаття 19). Якщо недотримана ця вимога, то мають стягуватися штрафні санкції, які будуть спрямовуватися на надання фінансової допомоги для здійснення заходів щодо соціальної, трудової, фізкультурно-спортивною й професійної реабілітації інвалідів (відновлення працездатності шляхом забезпечення інваліда технічними реабілітаційними засобами, створення умов для занять фізичною культурою та спортом, оплата навчання та перекваліфікації, створення на робочому місці інваліда належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації інваліда).

Кабінет Міністрів України видав Постанову від 27.10.1992 р. “Про Комплексну програму розв’язання проблем інвалідності”, де розглядалися питання профілактики інвалідності, медичної, соціально-трудової реабілітації інвалідів. У 2001 р. видано Указ Президента України “Про Національну програму професійної реабілітації та зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями”.

У 1992 р. прийнято Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я”, який змінювався й доповнювався та де проголошено, що реабілітація хворих й інвалідів входить до комплексу медико-санітарної допомоги та спрямованого на сприяння поліпшенню здоров’я, підвищення санітарної культури, запобігання захворюванням й інвалідності, на ранню діагностику, допомогу особам із гострими та хронічними захворюваннями (стаття 3). У медичній практиці застосовуються методи реабілітації, профілактики, діагностики, лікування й лікарські засоби, дозволені до застосування Міністерством охорони здоров’я України. Задля вдосконалення існуючих та пошуку й подальшого практичного застосування нових дієвих методів реабілітації в Законі зазначається, що нові методи реабілітації, які перебувають на розгляді в установленому порядку, але ще не допущені до застосування, можуть використовуватися в інтересах вилікування особи лише після отримання її письмової згоди. При цьому мусить надаватися інформація про мету, методи, побічні ефекти, можливий ризик та очікувані результати (стаття 44 зі змінами, внесеними згідно із Законом № 997-V від 27.04.2007 р., в редакції Закону № 1033-V від 17.05.2007 року). Ці зміни, внесені до Закону, диктувалися досягненнями науковців і прагненням практичних лікарів покращити наявні та створити нові ефективні засоби реабілітації. Із цією ж метою та задля поліпшення організації і якості спільної роботи органів охорони здоров’я, вищих медичних закладів освіти III–IV рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти й лікувально-профілактичних закладів охорони здоров’я у сфері підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, підвищення ефективності науково-дослідницької роботи й упровадження її результатів у практику охорони здоров’я МОЗ України видано наказ № 174 “Про затвердження Положення про клінічний лікувально-профілактичний заклад охорони здоров’я” від 05.06.1997 р., у якому зазначається, що до завдань та функцій клініки належать проведення наукових досліджень і розробка ефективних методів реабілітації, профілактики, діагностики й лікування хворих; апробація та впровадження нових методів реабілітації, діагностики й лікування хворих, апробація медичних інструментів, апаратури, лікарських засобів.

Зкладами, де забезпечується надання реабілітаційних послуг із використанням природних лікувальних ресурсів, є санаторно-курортні. Правові, організаційні, економічні та соціальні основи розвитку курортів в Україні визначає Закон України “Про курорти”. Він спрямований на забезпечення використання з метою реабілітації, лікування й оздоровлення людей природних лікувальних ресурсів, природних територій курортів [2]. Організація обслуговування на курортах здійснюється санаторно-курортними закладами різних форм власності та спрямовується на забезпечення умов для повноцінної реабілітації, лікування й профілактики захворювань шляхом прийняття громадянами лікувальних процедур, а також забезпечення належних умов їх проживання, харчування, одержання культурно-побутових послуг. Постанова КМ України “Про затвердження Загального положення про санаторно-курортний заклад”, від 11 липня 2001 р. № 805, визначає, що для забезпечення санаторно-курортного лікування відповідно до сучасних вимог медичної науки, методик комплексної терапії відновного лікування та ефективного використання наявної матеріальної бази санаторно-курортного закладу проводяться комплексне й повноцінне лікування, медична реабілітація та профілактика захворювань із максимальним використанням природних лікувальних ресурсів, традиційних і нетрадиційних методів відновного лікування з метою закріплення результатів, досягнутих на госпітальному етапі, ліквідації залишкових явищ оперативних утручань, травм, скорочення періоду відновлення порушених функцій та запобігання переходу патологічного процесу в хронічний перебіг тощо. Крім цього, у санаторно-курортних закладах можуть утворюватися спеціалізовані реабілітаційні відділення для хворих різного профілю. На виконання Закону України “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”, доручення Президента України від 06.03.2003 р. № 1-1/252, доручення Прем’єр-міністра України від 12.03.2003 р. № 14494 щодо розроблення й запровадження державних соціальних нормативів у сфері охорони здоров’я прийнято Наказ МОЗ України “Про затвердження клінічних протоколів санаторно-курортного лікування в санаторно-курортних закладах для дорослого населення” від 06.02.2008 р. № 56. та Наказ МОЗ України № 534 від 18.09.2008 р. “Про удосконалення роботи санаторно-курортних закладів”.

Кінцевим бажаним результатом проведення реабілітаційних заходів є відновлення або максимальна компенсація порушених функцій людини, але за неможливості цього особам установлюється група інвалідності. МОЗ України видав Наказ від 07.04.2004 р. № 183 “Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності”, де сказано, що під час призначення реабілітаційних заходів повинен обов’язково враховуватися реабілітаційний потенціал. *Реабілітаційний потенціал* – комплекс біологічних, психофізіологічних і соціально-психологічних характеристик людини, а також факторів соціального середовища, які дають змогу реалізувати її потенційні можливості до реабілітації.

Основним законом, який визначає основи створення правових, соціально-економічних, організаційних умов для усунення або компенсації обмежень життєдіяльності, викликаних порушенням здоров’я зі стійким розладом функцій організму, функціонування системи підтримання інвалідами фізичного, психічного, соціального благополуччя, сприяння їм у досягненні соціальної та матеріальної незалежності, є Закон України “Про реабілітацію інвалідів в Україні”. Згідно з законом, реабілітація – система медичних, фізичних, психологічних, педагогічних, професійних, трудових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму, усуненні обмежень їх життєдіяльності для досягнення й підтримання соціальної та матеріальної незалежності, трудової адаптації й інтеграції в суспільство [3]. Таке ж тлумачення реабілітації дає Закон України “Про соціальні послуги”, але визначає, що реабілітаційні заходи входять до комплексу соціальних послуг разом із правовими, економічними, психологічними, освітніми, медичними та іншими, які надаються особам, котрі перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги [4].

Міністерство праці та соціальної політики України видало Наказ № 372 від 09.10.2006 р. “Про затвердження Типового положення про центр професійної реабілітації інвалідів”, де зазначається, що Центр професійної реабілітації інвалідів є закладом системи органів праці та соціального захисту населення, метою діяльності якого є здійснення заходів, спрямованих на підготовку особи з інвалідністю до професійної діяльності, відновлення чи здобуття професійної працездатності шляхом адаптації, реадaptaції, навчання, перенавчання для подальшого ефективного працевлаштування з урахуванням стану її здоров’я, особистих нахилів і побажань. Організація професійної реабілітації здійснюється з медичним супроводом. Крім того, центр забезпечує оцінку результатів професійної реабілітації інвалідів за освітніми, соціальними, психологічними й медичними критеріями та показниками надає рекомендації для подальшої професійної реабілітації інвалідів. Задля покращення матеріального забезпечення реабілітаційного процесу ще в 1999 р. прийнято Закон України “Про гуманітарну допомогу”, який визначає правові, організаційні, соціальні основи отримання, надання, оформлення, розподілу та контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги для реабілітаційних центрів і проведення реабілітаційних послуг.

На виконання Плану заходів МОЗ України з реалізації Державної програми розвитку системи реабілітації та трудової зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями на період до 2011 р., затвердженого Наказом МОЗ України від 18.06.2007 р. № 336, прийнято Наказ “Про затвердження державних соціальних нормативів у сфері реабілітації інвалідів”, де чітко вказано нозологічну форму, шифр МКХ 10, перелік діагностичних обстежень, обсяг лікувальних заходів, критерії якості (бажані результати лікування).

Із метою реалізації Закону України “Про реабілітацію інвалідів в Україні” та відповідно до пунктів 6 і 9 Положення про індивідуальну програму реабілітації інваліда, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 757, видано Наказ МОЗ України № 623 від 08.10.2007 р. “Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда та Порядку їх складання”. Індивідуальна програма реабілітації інваліда є обов’язковою для виконання органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, реабілітаційними установами, підприємствами, організаціями, у яких працює або перебуває інвалід, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, типу й форми власності. У Наказі подано чітку характеристику й складники індивідуальної програми, а також реабілітаційний потенціал, та мету реабілітації: відновлення обмеження життєдіяльності (часткове, повне), відновлення соціально-побутового стану (часткове, повне), відновлення професійної та трудової діяльності (часткове, повне), технічна компенсація обмеження життєдіяльності.

Центральним органом, який координує діяльність усіх закладів охорони здоров’я, є Міністерство охорони здоров’я. Згідно з Постановою КМ України № 1542 “Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров’я України” від 02.11.2006 р. № 206, одним з основних завдань МОЗ є

забезпечення надання реабілітаційної допомоги населенню. Видано також Указ Президента України 18.12.2007 р. “Про додаткові невідкладні заходи щодо створення сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями” – про вдосконалення системи підготовки й перепідготовки педагогічних працівників з урахуванням освітніх та реабілітаційних потреб людей з інвалідністю. Україна готує і має значну кількість висококваліфікованих фахівців із реабілітації, тому з метою реалізації положень Закону України “Про реабілітацію інвалідів в Україні” видано розпорядження Кабінету Міністрів України, одним із пунктів якого є введення до штатних розписів закладів охорони здоров'я випускників спеціальності “Фізична реабілітація” вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, а також удосконалення методики складання індивідуальних програм реабілітації. Згідно з довідником кваліфікацій професій, до завдань та обов'язків лікаря-фізіотерапевта входить застосування сучасних методів профілактики й лікування санаторними та курортними факторами, визначення доцільності застосування фізіотерапевтичних методів за різних захворювань, вибір оптимального фізіотерапевтичного комплексу.

Зрозуміло, що медична допомога, у тому числі й реабілітація, яка надається пацієнтові, повинна бути якісною. Порядок контролю та управління якістю медичної допомоги визначається Наказом МОЗ України № 189 від 26.03.2009 р. У ньому зазначається, що об'єктом контролю є медична допомога (комплекс профілактичних, лікувально-діагностичних і реабілітаційних заходів, які були проведені за визначеною технологією та з метою досягнення конкретних результатів). Якість медичної допомоги – це належне (відповідно до стандартів, клінічних протоколів) проведення всіх заходів, які є безпечними, раціональними, прийнятними з точки зору коштів, що використовуються в цьому суспільстві й впливають на смертність, захворюваність, інвалідність.

Про роль держави в розвитку реабілітації йдеться в Законі України “Про фізичну культуру і спорт”, де сказано, що заняття фізичною культурою та спортом інвалідів є складником їх фізичної реабілітації й соціально-трудової адаптації, організація занять фізичною культурою й спортом у системі безперервної реабілітації інвалідів (уключаючи дітей із фізичними й розумовими вадами), підготовка кадрів, методичне забезпечення, лікарський контроль здійснюються органами охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, освіти, соціального захисту населення й організаціями інвалідів [5]. Держава створює мережу лікувально-фізкультурних закладів, які здійснюють медичний контроль за всіма категоріями осіб, котрі займаються фізичною культурою та спортом, сприяє розвитку наукових досліджень у галузі медичних проблем фізкультури й спорту (спортивної реабілітації, травматології, антидопінгового контролю тощо), упроваджує спортивну медицину як навчальну дисципліну в навчальні плани відповідних закладів освіти. Ще в 1994 р. прийнято Державну програму розвитку фізичної культури та спорту України, яка зобов'язує місцеві органи державної виконавчої влади й місцевого самоврядування створити при поліклініках, сільських лікарнях, лікарсько-фізкультурних диспансерах, центрах здоров'я та спортивних спорудах мережу безплатних і платних діагностично-консультативних кабінетів, центрів та пунктів оздоровлення й реабілітації певних груп населення засобами фізичної культури та спорту.

Із метою сприяння соціальної реабілітації інвалідів і поліпшення їх фізичного стану в Україні функціонує параолімпійський рух – громадський рух, який ґрунтується на добровільному об'єднанні громадян (головним чином інвалідів) та організацій. У 2000 р. прийнято Закон України “Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні”. Цей закон забезпечує правове регулювання відносин, спрямованих на розвиток олімпійського й параолімпійського руху в Україні, гарантує державну підтримку його учасникам. Згідно з Постановою КМ України від 08.11.2006 р. № 1573 “Про затвердження Положення про Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту”, це міністерство відповідно до покладених на нього завдань сприяє здійсненню фізкультурно-реабілітаційної й спортивної роботи, надає організаційну допомогу щодо розвитку фізичної культури та спорту інвалідів.

Для забезпечення фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, створення умов для їх доступу до фізичної культури й спорту, одним із пріоритетних завдань центральних та місцевих органів виконавчої влади визначено створення умов для фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів; видано Указ Президента України (зміни внесені згідно з Указами Президента України № 517/2009 від 08.07.2009 року). У Постанові КМ України “Про затвердження Державної програми розвитку фізичної культури і спорту” на 2007–2011 р. від 15.11.2006 р. № 1594 сказано, що основними завданнями Програми є проведення фізкультурно-оздоровчої та реабілітаційної роботи; продовження робо-

ти зі здійснення фізкультурно-оздоровчих, рекреаційних і реабілітаційних заходів у санаторно-курортних закладах для різних груп населення. Задля підвищення рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку населення підписано Указ Президента України “Про пріоритети розвитку фізичної культури й спорту в Україні до 2020 року”. В Указі зазначається, що необхідно забезпечити створення та адаптацію до потреб інвалідів спортивних споруд і об'єктів та їх використання для реабілітації інвалідів засобами фізичної культури й спорту. Державному комітету телебачення та радіомовлення України поставлено завдання забезпечувати створення й розповсюдження тематичних теле-, радіопрограм, спрямованих на популяризацію здорового способу життя, пропаганду фізичної культури та масового спорту, реабілітаційно-спортивного руху серед інвалідів.

Необхідно відзначити, що держава регулярно проголошує й приймає різноманітні програми, концепції, мета яких – покращення здоров'я нації, розширення можливості отримання необхідних реабілітаційних послуг. Так, у 1997 р. прийнято Указом Президента України Програму “Здоров'я літніх людей”, у якій зазначається, що до основних заходів щодо забезпечення виконання Програми та покращення здоров'я літніх людей належить забезпечення на базі реабілітаційних відділень медичних установ медичної, фізичної реабілітації хворих людей літнього віку; розробка й упровадження програми реабілітації хворих літнього віку залежно від захворювання; упровадження сучасних засобів реабілітації. У 2000 р. Указом Президента України прийнято Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України, спрямовану на реалізацію положень Конституції та законів України щодо забезпечення доступної кваліфікованої медичної допомоги кожному громадянину України, запровадження нових ефективних механізмів фінансування й управління у сфері охорони здоров'я, створення умов для формування здорового способу життя. Медична допомога, яка замінює перебування в стаціонарі, розвиватиметься шляхом розширення мережі економічно ефективних організаційних форм медичного обслуговування, лікування та реабілітації хворих. У Програмі “Інтеграція України до Європейського Союзу”, схваленій Указом Президента №1072/2000 від 14.09.2000 р., зазначається, що до пріоритетних напрямів роботи належить удосконалення нормативно-правової бази охорони здоров'я, опрацювання та прийняття законів і підзаконних актів, опрацювання стандартів медичних технологій під час надання реабілітаційної, профілактичної, діагностичної та лікувальної допомоги.

Із метою успішної реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я прийнято Постанову КМ України № 14 “Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми “Здоров'я нації” на 2002–2011 роки” від 10.01.2002 р. Поряд із важливими питаннями щодо забезпечення профілактичних, діагностичних, лікувальних етапів, а також моніторингу стану здоров'я населення велика увага приділена реабілітаційним процесам. Наголошується, що необхідно створювати ефективні системи забезпечення хворих сучасними медичними технологіями, ефективними методами реабілітації; розробити та здійснити заходи щодо розширення реабілітаційних технологій, спрямованих на оздоровлення жінок (починаючи з дитячого віку); створити умови для відпочинку, проведення реабілітаційних і професійно-прикладних занять у режимі робочого дня, післятрудоного відновлення, профілактичних занять фізкультурно-спортивного спрямування; розробити комплексну реабілітаційну програму з підтримки здоров'я людей похилого та старечого віку; забезпечити оптимальний перерозподіл і функціональну диференціацію лікарняного ліжкового фонду шляхом організації лікарень (відділень) для надання екстреної медичної допомоги, планового лікування хронічних хворих, відновлювального лікування й реабілітації, медико-соціальної допомоги.

Програма діяльності Кабінету Міністрів України “Відкритість, дієвість, результативність”, розроблена відповідно до Конституції України та положень послання Президента України до Верховної Ради України “Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного і соціального розвитку України на 2002–2011 роки”, передбачає, що для забезпечення соціального захисту вразливих верств населення урядом здійснюватимуться заходи щодо розширення мережі центрів професійної, медичної та соціальної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями й підвищення рівня забезпечення інвалідів сучасними засобами реабілітації вітчизняного виробництва, а також розширення форм реабілітаційної роботи серед інвалідів засобами фізичного виховання та спорту, розширення мережі фізкультурно-спортивних клубів інвалідів. Кабінет Міністрів України видав Постанову від 24.06.2006 р. № 879, де затвердив стратегію демографічного розвитку на період до 2015 р. У цьому документі підкреслено важливість і необхідність реабілітації й покращення здоров'я, зниження рівня смертності та збільшення тривалості життя, указано, що необхідно забезпе-

чити розвиток реабілітаційного напрямку в системі охорони здоров'я; налагодити виробництво засобів реабілітації, пристосованих для потреб осіб похилого віку; удосконалити мережу реабілітаційних відділень, забезпечити доступність сучасних засобів реабілітації для осіб похилого віку з незахищених малозабезпечених верств населення.

Для покращення життєвого рівня населення, забезпечення прав і свобод людини, надання рівного якісного доступу до послуг закладів охорони здоров'я, освіти, забезпечення соціального захисту вразливих верств населення, зокрема людей, які потребують соціальної допомоги та реабілітації, прийнято Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки". Постанова Кабінету Міністрів України № 1158 "Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року", прийнята 19.09.2007 р., наголошує, що з метою забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я та покращення демографічної ситуації першочергова увага приділяється підвищенню якості необхідних реабілітаційних послуг, які надаються сільському населенню, а також послуг, пов'язаних із їх транспортуванням до реабілітаційних закладів.

Постановою Кабінету Міністрів № 14 від 16.01.2008 р. затверджено Програму діяльності Кабінету Міністрів України "Український прорив: для людей, а не політиків", де проголошується, що пріоритетами в діяльності органів виконавчої влади на всіх рівнях мають стати забезпечення високоякісної й доступної медичної допомоги з орієнтацією системи охорони здоров'я на попередження захворювань, безпечного та сприятливого для здоров'я середовища життєдіяльності людини (умов праці, проживання, навчання, відпочинку, харчування), здоровий спосіб життя населення й покращення демографічної ситуації. Уряд бере на себе зобов'язання щодо забезпечення належного функціонування системи санаторно-реабілітаційних закладів; створення належних умов для фізкультурно-спортивної реабілітації. Держава зобов'язана гарантувати повноцінний спосіб життя для осіб з обмеженими фізичними та розумовими можливостями. Із цією метою уряд забезпечить державну підтримку реабілітаційним установам, задоволення в повному обсязі потреби в технічних засобах реабілітації громадян, які цього потребують.

Висновок. Ураховуючи вищевикладене, ми вважаємо, що в Україні є задекларовані нормативно-правові передумови, для повноцінного функціонування та розвитку реабілітації як незамінного компонента у відновленні здоров'я, працездатності й адаптації до соціального життя, але на практиці існують питання, які вимагають розгляду та вирішення, можливо з урахуванням досвіду європейських та інших розвинутих країн.

Література

1. Закон України "Про ратифікацію Конвенції про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів" // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 25. – С. 175
2. Закон України "Про курорти" // Відомості Верховної Ради України – 2000. – № 50. – С. 435
3. Закон України „Про реабілітацію інвалідів в Україні” // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 2–3. – С. 36.
4. Закон України "Про соціальні послуги" // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 45. – С. 358.
5. Закон України "Про фізичну культуру і спорт" // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 14. – С. 80.

Анотації

У статті проаналізовано документи нормативно-правового забезпечення, що стосуються становлення та сучасного стану реабілітаційної допомоги в Україні.

Ключові слова: реабілітація, нормативно-правові акти, здоров'я.

Ольга Андрійчук. Нормативно-правове забезпечення правової допомоги. В статті проаналізовані документи нормативно-правового забезпечення, касаючі становлення і сучасного стану реабілітаційної допомоги в Україні.

Ключевые слова: реабилитация, нормативно-правовые акты, здоровье.

Olha Andriiuchuk. Regulatory Support of the Legal Aid. The regulatory support documents concerning the establishment and current condition of rehabilitation services in Ukraine are analyzed in the article.

Key words: rehabilitation, normative-legal acts, health.